

ÖRDÖGADTA GAZDAGSÁG

Volt egyszer, hol nem volt, hetedhét országban is túl, volt egy hetvenhét köblös fateknő, abban egy kicsi falu, ahol varjúval szántottak, nyúllal boronáltak. Élt ott a faluban egy szegény ember a feleségével. Harmatos hajnalban keltek, napestig tettek-vettek, mégsem volt látszata az igyekezetüknek, mert furt-furt veszekedtek, s esztelen haragjukban kárt kárral tetéztek. Mikor az asszony kendervásznat szőtt, az ura rá-mordult, hogy ne kotaljon örökké az osztovátán, ráér új ingnek valót szőni, ha majd a régi elnyúvik. Az asszonyt elöntötte a pulykaméreg, tűzre vetette a bordát meg a vetélőt, s szidta élete párját: járjon rongyosan, mint egy utolsó koldus. Az ember felbosszankodott, fogta a baltát, széjjelverte a füttőt. Ez kellett még a paprikás fehérnépnek! Kitépte ura kezéből a fejszét, belédobta a kútba. Odalett a tűzhely is, a fejsze is, azután száraz ételen tengődtek az ok-talanok.

Egyszer, perlekedés közben éktelen dobogást, dörömbölést hallottak a kamarából. Megijedtek, hogy valami kóbor macska surrant be az ablakon, és elgazolja a szál kolbászt, ami a disznóöléstől megmaradt. Beszaladtak a kamarába, nézték, hol a macska? Az üres lisztesládából hallatszott a zakatolás,

gondolták, oda bújt a tolvaj állat. Hát szemük-szájuk tátva maradt, mikor meglátták, miféle fekete mutra az!

Egy kormos ördögöcske pislogott rájuk a ládából, alig nagyobb egy kecskegidánál. Farka bojtja belészorult a deszka hasítékába, azért toporzékolt, öklözte szarvával a ládát. Az asszony elsikította magát, de még az ember is hátrahőkölt, nem mert hozzáütni a seprűvel.

— Szabadítsatok ki, jó emberek! — rimánkodott az ördögfióka. — Mert ha nem érek haza idejében, Durumó öregapám, a pokol fejedelme úgy elfenekel, hogy minden csontom kiszotyog a nadrágból.

— Még a szemed sem áll jól, sántánfajzat — hümmögött a szegény ember. — Kiszabadítunk, aztán hálából pokolra viszel bennünket, mi?

— Hogy vihetnélek, jó ember? Hiszen én még oskolás növendék vagyok, csak most tanulgom az ördögök tudományát. Segíts rajtam, nem bánod meg! Megtanítlak titeket egy igére, amit az ábécéből magoltam, avval megcsinálhatjátok a szerencséteket. Mikor fogytán van valami a házatokban, olvassátok rá:

AMI ITT A LEGSZÜKEBB,
AZ LEGYEN A LEGBŐVEBB!

— Aztán lesz itt minden, amit szemetek-szátok kíván, kolbász, hurka, szalonna, még pénz is garmadával — bizonykodott az ördögöcske. — Csak egyre vigyázzatok, soha ki ne ejtsétek a szátokon: hogy az ördög vinné el! Mert azt Durumó öregapám meghallja, rögtön itt terem, és pokolra ragadja az egész gazdagságot.

No, jól van, az ember szétfeszítette a láda oldalát. Az ördögfióka meg rántott egyet a farkán, s úgy eltűnt onnan, mintha a föld nyelte volna el, csak a kénfüst maradt utána.

A szegény ember meg a felesége azon nyomban kipróbálta az ördögös mondókát. Ráolvasták az ígét a rúdon lógó egy szál kolbászra:

AMI ITT A LEGSZÜKEBB,
AZ LEGYEN A LEGBŐVEBB!

Hát uramfia, egyszeribe annyi kolbász, sonka, szalonna meg disznófőcsajt kerekedett a rúdra, mintha három disznót öltek volna. Ez aztán igen! Húsrá, zsírozóra nem lesz többet gondjuk az életben. Eszükbe jutott, mit mondott volt a kicsi ördög, hogy az ige a pénzt is megszorítja. Kuporgatták a láda fiában a garasokat; nosza, arra is ráolvasták a csudás mondókát. Dőlt az aranypénz, de olyan temérdek, hogy kicsurgott a láda szélén, egy hétig sem győzték volna megszámlolni.

Leültek, tanakodtak, mire költsék a rengeteg aranyat? Az ember azt akarta, hogy vegyenek vagy száz hold földet, s erdőt, kaszálót is hozzá. Nagy birtok, nagy gond! ellenkezett az asszony. Inkább építtessenek egy szép palotát, s fogadjanak annyi inast, szolgát, hogy ne-

kik egy szalmaszálat se kelljen keresztbe tenniük. Szó szót követett, végül is úgy összevesztek, hogy vékával kétfelé mérték a pénzt. Egyik rakás az egyiké, másik a másiké, rendelkezék ki-ki a magáéból.

Az asszony fogott egy kosár aranyat, és nagy dérrrel-dúrral elszaladt a boltba. Vett magának bársonyköntöst, selyemkendőt, mindenféle cicomát. Úgy ment haza páváskodva, hét sor piros kalárral a nyakában, és csak foghegyről vetett egy-egy szót az urának.

Na, az se akart mögötte maradni. Hét öltözet ruhát, hét pár kordován csizmát vásárolt magának, és hatlovas hintón hajtatott haza, mint egy gróf. Gondolta, ha a felesége nem mos, nem takarít, ő sem mozdít többet semmit a háznál. Nem keltek már azután jókor hajnalban, naphosszat heverték, lustálkodtak, még a föld is megbüdösödött alattuk. Ha megéheztek, csak befordultak a kamarába, tömték a hasukat véressel, májassal, falták a kolbászt rőfösleg.

Egy napon kirázta a hideg az asszonyt, nyögött, jajgatott:

— Jaj, gyomrom, jaj, májam, megcsömöröltem a sok hurkától. Menjen, kied, az erdőre, hozzon egy kis lépés-mézet! — kérte az urát. — Attól jobban leszek.

Az ember morgolódott, nem volt kedve mézért kaslatolni. De a felesége addig szidta föld restjének, világ tunyájának, míg megunta, és elment az erdőre mézet keresni. Talált is egy odvas fát, kifüstölte belőle a méheket, a mézet elvette. Akkoriban esős tavasz volt, a dongók nem gyűjtöttek eleget, az

egész lép csak akkorka volt, mint a tenyerem.

Az asszony kevesellette az édességet, elmondta az urát ügyetlennek, két balkezesnek. Az ember túrte valameddig, aztán ráripakodott: ne kerepeljen anynyit a fülébe. Mindjárt ellátja ő mézzel, de úgy, hogy örökre összeragad a szája. Avval felhajította a lépet a háztetőre, s utána kiáltotta a sátánfajzat igéjét:

AMI ITT A LEGSZÜKEBB,
AZ LEGYEN A LEGBŐVEBB!

Abban a minutumban megterült a házfödél, mintha merő lépesmézzel volna zsindelyezve. Dézsáslag csurgott a sűrű virágméz. Csakhogy az édes szagra a méz gazdái is jöttek ám! Zümmögtek, zúgolódtak, keresték a rablót, aki kifosztotta odújukat. Az ígétől ők is megsokasodtak. Ha milliom darazsat mondanék, akkor se lódítanék. Nekiestek a házaspárnak, beléjük a fullánkot! Az asszony seprút ragadott, a férfi pemetét, csápoltak, hadakoztak eszük nélkül. Ettől a méhek még jobban feldühödtek, szúrták őket irgalmatlanul. Az asszony elfelejtette, amit az ördögfióka lelkükre kötött, hogy egyvalamit soha ki ne mondjanak a szájukon, s kínjában elrikoltotta magát:

— Jaj, hogy az ördög vinné el!

Alighogy ezt elszólta, megrendült az udvar földje. Mély gödör támadt, és orrfacsaró kénfüstöt eresztve elénk toppant Durumó. Az ördögök fejedelme vasvillára szúrta a nagy gazdagságot, egy hoppra behányta a pokolba. Mire az ember meg a felesége felocsúdott a rettentő ijedelemből, volt-nincs a kincs, csak a szegény hajlék maradt a fejük fölött, no meg egy szál kolbász a rúdon, és néhány garas a ládafiában.

— Ó, édes jó uram, hogy élünk meg ezután? — sírdogált az asszony. — Kied széjjelverte a füttőt, én kútba dobtam a baltát, nincs mivel fát vágni, nincs hol tüzet rakni, hogy bár a kolbászt megfőzhetném.

— Ne búsulj, feleség, összerakom én a füttőt egykettőre. Te addig szaladj el a boltba, végy fejszét a garasokon.

Egy szóval se hergelődtek, csendesen végezték a dolgukat. Elkészült a tűzhely, megfőtt a kolbász. Vacsorához ültek. A jó zsíros leven végképp megbékültek, és szent fogadást tettek, hogy soha többé nem fognak civakodni, mert a perpatvar még az ördögnél is több kárt okoz a házban.

EDDIG VOLT, MESE VOLT.
AKI NEM HISZI,
MÁSSZON FEL A HISZEMFÁRA,
NÉZZEN BE A KÉMÉNY LIKÁBA.

